Jersu podet bantare una traditzione antiga meda e acostada a su sonu de is launeddas. Totus is festas prus importantes de Jersu sunt acumpangiadas dae su sonu de custu istrumentu.

Jersu podet fintzas bantare sa presèntzia de unos cantos apassionados chi si sunt amorados de sa bellesa e richesa de custu istrumentu
chi ant chertu dedicare tantu aficu a s'aprendimentu de custu istrumentu.
a su presente est ancora impreadu in totu is professones religiosas.

Candu nascint is processionis ?

S'atu de fàiri una processioni nascit de seguru in s'antigu in antis chi essat lòmpia s'istòria
Sa funtzioni de sa processioni est su amostrai su campu de atzioni de unu deus o de àteru èsseris extraumanus
Una processioni est un'atzioni chi nascit in sa religioni e sa religioni nascit, cun s'òmini, cun sa capatzidadi simbolizadora de s'èssere umanu

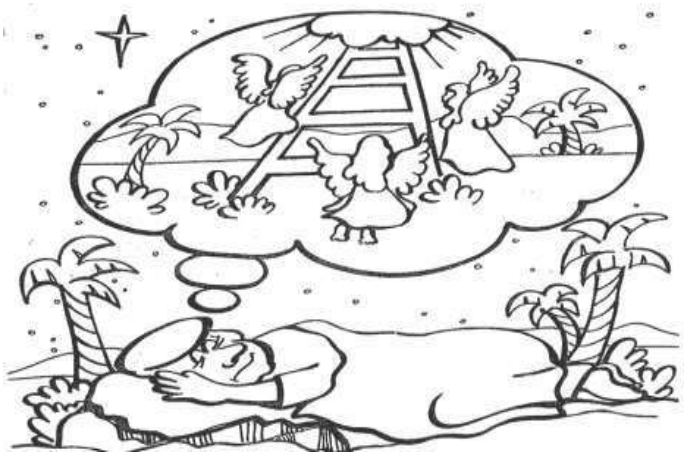

Sa religioni de s'òmini primitivu, pò cantu podeus supònniri torrandu in segus de is àreas geològicas, si basat in pitzu de 2 fainas chi faint riferimuntu a su simbulu Su bisu, a una parti su cumportamentu, de s'atra.

- Su bisu at furniu is primus indìtzius de un'esistèntzia diferente de cudda ordinària;
- Su cumportamentu at fatu elaborai is primus ischemas de ordinamentu e organizatzioni de s'esistèntzia

custus ischemas funt a pustis divènnius una faina religiosa
chi eus a mutiri ritus.

Su modu de pensai e de s’esprìmiri de sa religioni est mitu,
po mesu de su mitu donaus, cun fueddus analògicus, unu cuntzetu de sa vida e de su mundu.
Po mesu de s’idea “ Deus” conoceus e aplicaus sa differenza tra su finiu e s’infiniu
Po podiri obiai a Deus eu fatu nàsciri
Su ritu, e sa faina litùrgica e su mitu funt manifestatzionis de su sacru. Cun su fueddu “sacru” defineus s'isfortzu acumpriu
de s'òmini po costruiri unu mundu chi tèngiat unu significau

Is tumbas de su paleolìticas testimòniant una fidi in sa vida ultraterrena

Po mesu de sa presèntzia de s'ocra ruja, una matèria minerali coloranti retenta comunemente, de is primitivus, ùtile contras a is maladias e contras a is ispìritus malignus. Custa terra est fintzas orrubia comenti a su sàmbini, sìmbulu de vida

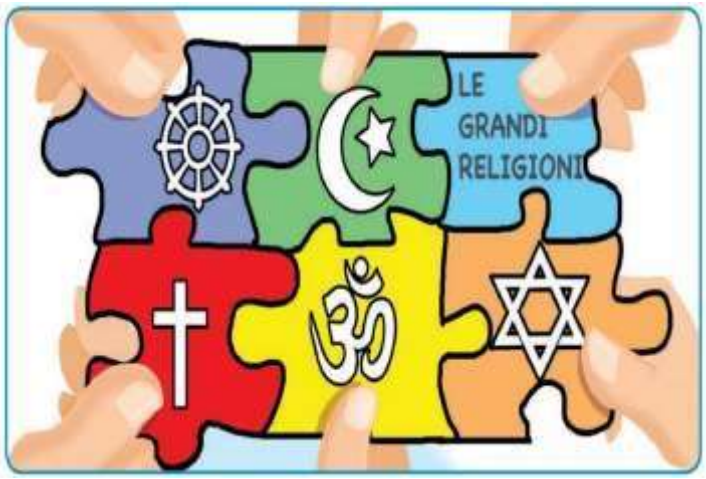

S'òmini chi in unu primu tempus biviat in cuntestus piticus biè su 4000 AC erribbat a sa rivolutzioni “urbana” favorendu sa nàscia de is primus grandu religionis:

buddismu, induismu, taoismu, confutzianesimu, ebraismu, cristianèsimu e islam.

De candu est cumpartu s’òmini in sa terra sa religioni no est mai morta. Ma s'est adatada a is vàrias eras.

IS PRUCESSIONIS

Pò cumprèndiri comenti a siant nàscias is processionis e s'importu de su ruolu issoro eus a tzitai su ritu de is “rogatzionis” chi ant fatu fintzas a pagus annus de oe

Is rogatzionis traint orìgini de antigas profcessionis paganas chi s'acumpriant in su sartu po invocari una bona arregorta de laori etz.

Cantu fut finendu su VI seculu , su Papa Gregòriu Magno, iat cristianizau definitivamenti custas processionis. Papa Gregòriu , in su "Sacramentariu sù ", iat definiu custu ritu "
Litania majore" (Litania quae maior appellatur) chi currispondit a is Rogatzionis de su 25 de abrile.

su sacerdotu cun sa grugi in manu narat: "A peste fàmene et bellu" "Libera nos Domine!" "A flagello terremotus" "Libera nos Domine!" "Ut fructus terrae dare et cunservare digneris" +
"Te rogamus audios nos!"
Chi traduidu signìficat: "De su fragellu de su terremotu" - "Lìbera·nos o Sennori!" "De sa pesta de su fàmini e de sa gherra"- "Lìbera·nos o Sennori!" "Pro cunservai is frutus de sa terra" - "Ti pregaus de nos ascurtai!"

Oi sa crèsia at abbandonau custu tipu de liturgia agrària

Ma ancora oi po' is sardus partetzipai a una festa in su sartu abarrat un istai fidelis a un'apuntamentu cun Deus a su calis non fait a mancai.

ISTRUMENTUS DE SA PROFESSONE

Ogna cultura umana at elaborau in su tempus "atretzus" capassus de prodùiri sonus.
Ddus at realizaus impreandu materialis diferentis
Su "strumentàriu" de unu pòpulu dimostrat su cuncetu sù de sa mùsica,
de valoris simbòlicus, e de is relatzionis tra personis ,

S' istrimentu ammissu a sa liturgia e in is processionis funt is launeddas,
de su calis possideus una rica documentatzioni,

che si funu impreaus atrus istrumentus no dd'isceus
po mori ca fun andaus in disusu e de prus no isceus

IS LAUNEDDAS E IS ACUMPAGIAMENTOS

Ballu sonau in s'ora de sa Missa

Segundu Antoni Lara, in s'antigu , in s'ora de sa missa comenti a po esempru sa Missa de su Dominigu de Parmas , s'impreaiat intratènnere is fidelis bunconis de ballus, mentras su preìdu ligiat a bogi bàscia in latinu, sonandu Su ballu e nodas de ballu in manera lenta e cun nodas diferentis de s' ordinàriu de chi s'essat pòssiu ascurtai ma non faiant a baddai.

S'ACUMPAGNAMENTU DE SA MISSA

Is launeddas in su passau iant tentu un'importanti funtzioni comente a istrumentu litùrgicu e su repertòriu de unu sonadore cunteniat un'intreu grupu de innus.
Fut antiga sa pratiga de impreai in crèsia is launeddas po accumpangiai su càntigu de sa Missa ma oi est de su totu iscumpartu
e fait a torrai a costrùiri solu calencuna cosa cun s'agiudu de preìdus bècius
e calecunu sonadori chi si subeniat ancora sa liturgia betza.

MÀRCIAS E PETZUS RELIGIOSUS

Eus a conosciri su repertòriu musicale religiusu de is launeddas, ascurtandu unu grupu de sonadas chi s'esecuguiant in is vàrias ocasionis de festa.

1. s'Elevazione de s'Ostia in sa Missa, sa pastorèlla;
2. is processionis religiosas, in su calis s'istàtua de su santu est acumpangiada dae unu o prùs sonadoris
3. is coronas
4. sa cicca
5. Is corteus nutzialis.

Bentzon naràt chi sa traditzioni prus errica fut sa de Villapùtzu, ue si sonant